MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 53

Warszawa, dn. 8 lutego 28 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

Przegląd Prasy
Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

[illegible]

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr. 48. 53 Warszawa dn. 8 lutego 1928 r.

1. POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR. I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNAR.

STRESEMANN I BRIAND ROZMAWIAJĄ PRZEZ GRANICĘ

IZWIESTJA 4.II. Pod powyższym tyt. drukują artykuł, w którym omawiają stosunki francusko-niemieckie. Polityka uzgodniona w Thoiry nie mogła być zrealizowana bo rachunek zrobiono bez właścicieli, t.j. bez Ameryki i Anglji, mocarstwa te bowiem nie mogły dopuścić do stworzenia silnego bloku kontynentalnego, podstawą dla którego byłoby porozumienie francusko -niemieckie. I tak projekty nakreślone w Thoiry zawisły w powietrzu. Pozatem, względy wewnętrzno polityczne zmusiły tak Stresemanna jak i Brianda do zamanifestowania przed opinją nacjonalistyczną, z którą muszą się liczyć, jak najbardziej nieustępliwego stanowiska. Opinja nacjonalistyczna niemiecka przyjęła mowę Stresemanna jako przyznanie się do błędu w polityce w stosunku do Francji. Komentarze w prasie nacjonalistycznej niemieckiej, jak również i wystąpienia wybitnych nacjonalistów niemieckich w związku z mową Stressemanna wskazują na to, iż nacjonalizm niemiecki czuje się dość silnym, by miał dalej ulegać. Pozatem i burżuazja niemiecka czuje się coraz bardziej silniejsza tak, że skłonność do ofiar na rzecz zbliżenia francusko-niemieckiego staje się coraz bardziej zawodna. Stressemann pragnąc zachować rząd koalicji, liczy się coraz więcej z nacjonalistami i dla-tego w polityce zewnętrznej musi przyjmować pozory nieustępliwości.

Briand w odpowiedzi na mowę Stressemanna nie mógł powiedzieć nic innego i dlatego podkreślił konieczność okupacji Nadrenji, przypominając jednocześnie, że Locarno nie może być traktowane oddzielnie od Traktatu Wersalskiego i że w układzie locarneńskim zawarte są tylko przyrzeczenia a nie twarde zobowiązania. Powiedzenie to autor komentuje, jako aluzję do kwestji wschodnich granic Niemiec.

Autor konkluduje, że stosunki francusko-niemieckie są dzisiaj daleko gorsze niż po roku 1871, albowiem wówczas istniała tylko jedna kwestja alzacko-lotaryńska, a dzisiaj jest takich kwestyj mnóstwo. I dla-tego rozmowy przez granice dwóch ministrów kwestyj tych nie rozwiążą. Ostatnie słowo przez granice w tych sprawach będą miały masy robotnicze Europy.

IBIDEM 5.II. W dłuższym art.wst. "Frazesy i Fakty" omawiając mowy Stressemanna i Brianda, Izwiestja stwierdzają, iż obecnie zewnętrzna polityka europejska ma przed sobą cały szereg nierozwiązanych konfliktów, zaognianie których coraz bardziej się wzmaga. Autor omawia następujące konflikty:francusko-niemiecki, francusko-włoski Anglo-amerykański i polsko-litewski. Jedyne panaceum na chorobę polityczną Europy autor widzi w powszechnem rozbrojeniu, przypominając z rozgoryczeniem, iż sowiecki projekt idący po tej linji został odrzucony przez komisję rozbrojeniową w Genewie, jako nie mający aktualnego znaczenia.

Co się tyczy konfliktu francusko-niemieckiego, to autor jest zdania, iż mowy Stressemanna i Brianda stwierdziły, że kwestje sporne pomiędzy Francją a Niemcami bynajmniej nie zmniejszyły się i nie osłabły od czasu Locarno. Tak jak przedtem, tak i teraz Niemcy domagają się ewakuacji Nadrenji a Francja nie zmieniła swego stanowiska i w dalszym ciągu zmierza do utrzymania okupacji do roku 1935. Autor podkreśla, że Niemcy idąc na Locarno zdawały sobie sprawę nie tylko z ofiar,jakie będą musiały ponieść,lecz i z pewnych praw wypływających z przyjętych na się obowiązków, gdy tymczasem Briand w swej mowie powiedział,że Locarno to właściwie nie tyle ...

twarde zobowiązania ile obietnice; przyczem Briand zapomniał dodać, że Francja obietnic swych nie wypełniła.

Jeśli chodzi o stosunki Francusko-włoskie, to wszelkie deklaracje jak z jednej tak i drugiej strony okazały się tylko pustemi dźwiękami. Odbywa się obecnie gorączkowa praca nad kaptowaniem i przeciąganiem na swoje strony sojuszników, tak przez Francję jak i Włochy. Dyplomacja włoska usiłuje przyciągnąć na swoją stronę Rumunję przez oderwanie jej od Małej Ententy i przez to osłabić wpływy na Bałkanach.

W sprawie stosunków polsko-litewskich, autor pisze, że groźba bezpośredniego napadu Polski na Litwę po grudniowej sesji Rady Ligi Nar. zmieniła się na perspektywę rozpoczęcia bezpośrednich rokowań. Rokowania te mają ustalić jakiś modus vivendi między Polską a Litwą. W rzeczywistości jednak od sesji grudniowej nic się nie zmieniło na korzyść utrwalenia pokoju. Rokowania się nie rozpoczęły i wątpliwe czy rozpoczną się w najbliższej przyszłości. Tymczasem prasa polska rozpoczęła znów nagankę na Litwę i nawołuje do rozprawy. W tej przygotowawczej kampanji czerpie ona natchnienie z tych kół francuskich, wyrazicielem których jest Pertinax, nawołujący otwarcie Piłsudskiego do zagarnięcia Litwy.

IBIDEM 5.II. Kor. berliński L.Kajt pisze, że wsród podstawowych zagadnień zewnętrznej polityki niemieckiej, jak n.p. ewakuacja Nadrenji, i rewizja planu Dawesa, znajduje się rozwiązanie kwestji Polskiej. Niemieckie koła dyplomatyczne rozwiązanie tego problemu przedstawiają sobie w trzech etapach: 1. stopniowe złagodzenie atmosfery politycznej pomiędzy Polską a Niemcami; 2. stabilizacja wzajemnych stosunków gospodarczych przez zawarcie narazie prowizorjum a następnie stałego traktatu handlowego; 3. po takim wyrównaniu stosunków wzajemnych należy poprowadzić "przyjacielsko" politykę podjęcia kwestji granic wschodnich, mającą na celu zwrot kurytarza i Gdańska. Co się tyczy kompensacji dla Polski- wyjście na morze- - to kwestję tę narazie należy pozostawić w cieniu, albowiem do trzeciego etapu jest jeszcze zbyt daleko. Koła polityczne są zdania, że zbyt wczesne otwarcie dyskusji w sprawie kurytarza może przeszkodzić przejściu dwóch pierwszych etapów.

Pierwszy etap da się osiągnąć przez wzajemne wizyty polskich i niemieckich kół parlamentarnych, gospodarczych i kulturalnych. Z tego punktu widzenia należy oceniać wzajemne odwiedziny Berlina i Warszawy. Wizyty te powinny stworzyć podstawy dla drugiego etapu.

W związku z przejściem do trzeciego etapu, korespondent cytuje enuncjacje w Berliner Tageblatt wodza partji demokratycznej Haase, który czyni wyrzuty nacjonalistom, że przez swe nieprzejednane stanowisko przeszkadzają w zawaciu traktatu handlowego z Polską i przez to wyrządzają szkodę niemieckim interesom narodowym, albowiem skorygowanie niesprawiedliwego traktatu wersalskiego w sprawie granic wschodnich, może być dokonane tylko przez zawarcie traktatu handlowego z Polską. Kto pragnie zmiany na Wschodzie ten winien dążyć do zawarcia tego traktatu.-

Taki system rozwiązania kwestji granic Wschodnich odpowiada w zupełności metodzie Stressemanna. Pogląd ten podzielają wszystkie partje polityczne niemieckie. Jedna tylko Liga praw człowieka, pozbawiona jakichkolwiek wpływów, wypowiada się za utrzymaniem obecnych granic z Polską.-

PRAWDA 1.II. Tass z Londynu donosi, że Harry Smith, członek rady municypalnej miasta Hull oraz wybitny działacz partji konserwatywnej, oznajmił na zebraniu komitetu ruchu tramwajowego, iż nafta sowiecka jest tańsza o 20 - 30% od nafty innych krajów. Jest on zdania, że jeśli można kupować drzewo sowieckie, to nie widzi racji bojkotowania nafty sowieckiej jedynie tylko z tych względów, że pochodzi ona z Rosji sowieckiej.

IBIDEM 29.I. Eastern Times z Szanhaju donosi o likwidacji 7-miu banków chińskich w Honkongu. Połowa zamkniętych banków zupełnie zbankrutowała.

2. USTROJ PANSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

NOWELIZACJA USTAWY O OBYWATELSTWIE SOWIECKIM

"WOZROŻDENJE" z dn. 31/I /Paryż, pismo o kierunku umiarkowano-monarchistycznym pod redakcją p.p.Gukasowa, Siemionowa i Lwowa/ donosi, że według ustawodawstwa sowieckiego, które istniało przed końcem 1927 roku, utrata xxxx praw obywatelstwa sowieckiego spowodowana być mogła jedynie przez zawarcie związku małżeńskiego z obywatelem lub obywatelką państwa obcego. W końcu 1927 roku dekret rządu sowieckiego skasował powyższe postanowienie, tak że utrata obywatelstwa sowieckiego nie mogła w żadnym wypadku nastąpić z woli obywatela sowieckiego. Obecnie jednak dekret rady komisarzy ludowych przywrócił artykuł, na którego mocy obywatel lub obywatelka sowiecka, po zawarciu związku małżeńskiego z obywatelką lub obywatelem państwa obcego, prosić mogą o zwolnienie ich z obowiązków obywatela sowieckiego. Decyzja ostateczna należeć będzie w każdej sprawie indywidualnie do prezydjum C.K.W. sowietów ZSRR. Wrazie utraty obywatelstwa sowieckiego, obywatelstwo to tracą jednocześnie wszystkie dzieci danego obywatela w wieku do lat 14.

ODROCZENIE SESJI C.K.W. SOWIETOW AZERBAJDŻANSKICH

"ZARIA WOSTOKA" z dn. 31/I /Tyflis/ donosi, że sesja C.K.W. sowietów republiki Azerbadżańskiej została odroczona.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

WYRZECZENIE SIĘ POGLĄDÓW OPOZYCYJNYCH

Cała sowiecka prasa prowincjonalna ogłasza liczne oświadczenia byłych członków opozycji "trockistów", którzy wyrzekają się obecnie wszelkiego związku z tą opozycją, uznając swe błędy organizacyjne i ideologiczne i nawołują swych przyjaciół politycznych do pójścia w ich ślady i zerwania z opozycją.

OBRADY PLENUM KOMITETU MOSKIEWSKIEGO PARTJI

"PRAWDA" z dn. 3/II ogłasza uchwałę plenum komitetu moskiewskiego sowieckiej partji komunistycznej, powziętą po wysłuchaniu referatu p.Ugłanowa. Uchwała zawiera zwrócone do wszystkich organizacyj partyjnych w Moskwie zaproszenie do natychmiastowego urzeczywistnienia decyzji XV zjazdu partji i XVI xxx gubernjalnej konferencji partyjnej. Uwaga członków partji powinna być przedewszystkiem zwrócona na zagadnienia gospodarcze. Uchwała x/ również bezwzględną walkę z biurokratyzmem we wszystkich jego objawach i pomija zupełnie milczeniem sprawę stosunków w partji.

x/ zaleca

WYKLUCZENIE OPOZYCJONISTÓW FRANCUSKICH Z PARTJI

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 4/II omawia wykluczenie opozycjonistów francuskich, członków frakcji "trockistów" z francuskiej partji komunistycznej. Wykluczenie nastąpiło naskutek decyzji konferencji francuskiej partji komunistycznej. Pismo twierdzi, że wykluczeni nie posiadali żadnego wpływu na bieg życia partyjnego.

TRUDNOSCI GOSPODARCZE A PARTJA

"PRAWDA" z dn. 5/II omawia stosunek partji do trudności gospodarczych, przez które przechodzi obecnie ZSRR. Pismo oświadcza, że trudności mogą mieć jedną dobrą stronę, mianowicie ułatwić mogą partji pozbawienie się osób, niezdatnych do pracy w instytucjach gospodarczych. Pismo przestrzega członków partji przed stosowaniem "przestarzałych metod administracyjnych" przy rozstrzyganiu zagadnień gospodarczych, przestrzega szczególniej przed stosowaniem przymusu administracyjnego względem ludności włościańskiej, władza sowiecka powinna bowiem dbać o nastroje ludności włościańskiej. Prowincjonalne organizacje partyjne powinny natychmiast zlikwidować wszelkie błędy w dziedzinie polityki gospodarczej partji, zwracając szczególną uwagę na wybór ludzi, zdatnych do samodzielnego udziału w życiu ~~gospda~~ gospodarczym i kierownictwa tym życiem.

OBCHOD NA CZESC P.PIOTROWSKIEGO

Prasa sowiecka, zarówno ukraińska, jak i moskiewska, ogłasza szereg artykułów, związanych z obchodem 32-ej rocznicy działalności rewolucyjnej prezesa C.K.W. sowietów USRR p.Piotrowskiego.

4. SPRAWY NARODOWOSCIOWE.

NAUCZANIE POWSZECHNE WSROD MNIEJSZOSCI NARODOWYCH W ZSRR

"PRAWDA" z dn. 3/I donosi, że w komisarjacie ludowym oświaty ZSRR odbyła się konferencja komisarzy ludowych oświaty sowieckich autonomicznych republik narodowych. Omawiano kwestję urzeczywistnienia nauczania powszechnego wśród mniejszości narodowych ZSRR. Referenci wskazali na poważny rozwój tego nauczania wśród ludności mniejszościowej RSFSR. 35% dzieci, należących do mniejszości narodowych, uczęszcza do szkół powszechnych. Trudności w postaci braku gmachów szkolnych, podręczników i t.p. powstają głównie z powodu braku odpowiednich funduszów.

5. ŻYCIE GOSPODARCZE.

PRZEMYTNICTWO NA GRANICY ZACHODNIEJ ZSRR

"KRASNAJA ARMJA" z dn. 24/I /Charków/ donosi o rozwoju przemytnictwa na granicy zachodniej ZSRR. Stwierdzono próby nielegalnego importu sztucznych pereł z Polski do ZSRR, aresztowano w Mińsku szereg osób, które trudniły się przemytnictwem waluty obcej, złota i t.p. z ZSRR do Polski. Stwierdzono również szereg wypadków, w których osoby, przybyłe do ZSRR z Polski, Litwy i Łotwy wyprzedawały w Rosji wszystkie posiadane rzeczy i wracały do swego kraju w nędznym ubraniu, kupionym w ZSRR, unikając w ten sposób opłacania należności celnych za importowane do Rosji rzeczy.

WYRÓB MASZYN DO PISANIA

"ZARIA WOSTOKA" z dn. 31/I /Tyflis/ donosi, że fabryka im. Maksa Helca w Leningradzie rozpocznie w roku bieżącym wyrób pierwszych sowieckich maszyn do pisania.

BŁĘDY POLITYKI INWESTYCYJNEJ

IBIDEM podaje, że kolegjum komisarjatu ludowego inspekcji robotniczo włościańskiej ZSRR uznała, że budowa Sergijewskiej i Pokrowskiej mechanicznych hut szklanych w okolicach Moskwy odbywała się w warunkach, sprzecznych ze wszelką celowością polityki inwestycyjnej. Winni bezcelowych wydatków pociągnięci zostali do odpowiedzialności sądowej.

PRACE UKRAIŃSKIEJ KOOPERACJI ROLNICZEJ

"PROLETARSKA PRAWDA" z dn. 5/II omawia w specjalnym artykule sytuację ukraińskiej kooperacji rolniczej w USRR. Pismo oświadcza, iż wyniki obrotów i pracy tej kooperacji wskazują na rozwój rolniczego ruchu spółdzielczego w USRR oraz na zwiększenie wagi tej kooperacji w ogólnym życiu gospodarczym USRR. 32% produkcji rolnictwa ukraińskiego, objętych jest przez sieć organizacyj spółdzielczych.

6. POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

KONSUMCJA NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH, JAKO ZJAWISKO SPOŁECZNE

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 1/II /Paryż, pismo demokratyczne pod redakcją p. Milukowa/ zwraca uwagę na konsumcję napojów alkoholowych w ZSRR z punktu widzenia społecznego. W ciągu ostatnich 4 lat wydatki na napoje alkoholowe wzrosły przeciętnie dla rodziny robotniczej w ZSRR z 11 do 89 kopiejek miesięcznie. Rodzina pracownicza wydaje na napoje alkoholowe 10-30 kopiejek miesięcznie. W 1923 roku robotnik rosyjski wypijał 0,5 butelek wódki miesięcznie, w roku 1926 - 2,5. Na wódkę wydaje robotnik rosyjski przeciętnie 44 kopiejki miesięcznie, na piwo - 23 kopiejki i na wino - 4 kopiejki. Urzędnik sowiecki wydaje przeciętnie na wódkę 16 kopiejek miesięcznie, na piwo - 9 kopiejek i na wino - 11 kopiejek miesięcznie.

10. NOTATKI I INFORMACJE.

ODEZWA SESJI C.K.W. SOWIETÓW AMSRR

"KOMUNIST" z dn. 28/II donosi z Bałty, iż sesja C.K.W. sowietów autonomicznej Mołdawskiej socjalistycznej republiki radzieckiej /AMSRR/ powzięła uchwałę w sprawie sytuacji w Besarabji. Uchwała zawiera zwrócone do rządu ZSRR żądanie zwrócenia się do robotników i włościan całego świata z prośbą o pomoc robotnikom i włościanom Besarabji w walce o jej wyzwolenie oraz żądanie organizacji plebiscytu w Besarabji i jej złączenia z AMSRR.

IBIDEM donosi, że uchwała ta została poprzedzona przez nadzwyczajną sesję C.K.W. sowietów ~~ZSRR~~ AMSRR, zwołaną z okazji 10-lecia inkorporacji Besarabji przez Rumunję. Prezes C.K.W. Woronowicz oraz prezes mołdawskiej rady komisarzy ludowych Staryj wygłosili zwrócone przeciwko Rumunji przemówienia.

UROCZYSTOSCI SOWIECKIE W GRUZJI

"ZARIA WOSTOKA" z dn. 22/II /Tyflis/ donosi że C.K.W. sowietów Gruzji utworzył specjalną komisję, która opracować ma porządek obchodu 10-tej rocznicy istnienia armji czerwonej oraz 7-mej rocznicy przyłączenia Gruzji do ZSRR. Obchód ten odbędzie się łącznie w Gruzji w dniach 23-25 lutego r.b. Zwrócona będzie specjalna uwaga na polepszenie materjalnych warunków bytu oddziałów armji czerwonej. Szereg oddziałów tej armji odznaczonych będzie x/ "Czerwonego Sztandaru".

LOS UCHODZCÓW ROSYJSKICH W TURCJI

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 4/II /Paryż, pismo demokratyczne pod redakcją p.Milukowa/ donosi, że rząd turecki odroczył do dnia 9-go lutego 1929 roku zamierzone wysiedlenie uchodźców rosyjskich z Turcji.

ARTYKUŁ GEN.AGAPIEJEWA

"WOZROŻDENJE" z dn. 2/II /Paryż, pismo o kierunku umiarkowano-monarchistycznym pod redakcją p.p.Gukasowa, Siemionowa i Lwowa/ donosi o ukazaniu się w druku IV zeszytu pisma "Biełoje Dieło". Zeszyt ten, zawiera, między innemi, pracę generała b.armji rosyjskiej Agapiejewa o I korpusie polskim na Wschodzie. podczas rewolucji rosyjskiej.

ZMIANY W SYTUACJI POLITYCZNEJ W ZSRR

IBIDEM donosi na podstawie wiadomości, zaczerpniętych od osoby, przybyłej do Paryża z Moskwy, iż w Moskwie panować ma nastrój nerwowy, spowodowany przez walkę w partji, trudności aprowizacyjne i teror ludowy przeciwko komunistom. Pismo przewiduje zupełną klęskę opozycji "trockistów" oraz nieuniknione zmiany w polityce rządu sowieckiego w kierunku rozszerzenia podstaw t.zw. "nowej polityki gospodarczej" /Nep/.

x/ orderu